

STARK UTVECKLING FÖR TURISTBUSSARNA – MEN FRAMTIDEN OROAR

Den svenska marknaden inom turist- och beställningstrafik med buss

2023

Sveriges Bussföretag

Ett förbund inom **TRANSPORTFÖRETAGEN**

Förord

För första gången på flera år så kunde bussbranschen under 2023 få genomföra sin verksamhet helt utan restriktioner under hela året. Den starka utvecklingen för beställningstrafiken som påbörjades under 2022 har fortsatt under 2023. Företag, föreningar och skolor åker fortsatt mycket buss, och vi kan tydligt se att det är främst inom Sverige som resorna sker. De arrangerade paketresorna har däremot haft en mer ojämn utveckling under året. Framför allt är det resandet till Europa som inte återhämtat sig.

Personalbristen är en fråga som hela branschen just nu gör kraftansträngningar för att hantera samtidigt som andelen företag som måste tacka nej till uppdrag inom turist- och beställningstrafik är fortsatt hög. I många fall är avsaknad av kvalificerad personal ett hinder för att kunna nå tillväxt och en positiv utveckling för företagen.

I år valde vi att fråga företagen hur de ser på framtiden de kommande fem åren. Det visar sig att det finns en viss skepsis i branschen, inte minst vad gäller researrangörsverksamheten. Beställningstrafiken tror de flesta kommer att fortsätta öka, om än i svagare takt. Men över hälften av företagen tror på en oförändrad eller minskad omsättning inom paketerade resor. Det är en tydlig indikation på en oro för framtiden. Samtidigt ser vi med oro på hur nya EU-förslag som ställer högre krav på paketresearrangörer läggs fram – krav som skulle göra det ännu svårare för mindre researrangörer att verka. Vill vi kunna ta bussen till evenemang, kryssningar och ut i Europa i framtiden så behöver företagen kunna få ägna sig åt att utveckla det de gör bäst – att ta hand om sina gäster – inte att oroa sig för likviditeten.

Sveriges Bussföretag är bransch- och arbetsgivarorganisation för bussbranschen i Sverige. Vi är ett förbund inom Transportföretagen och Svenskt Näringsliv. Läs mer om oss och vår verksamhet på www.sverigesbussforetag.se

Stockholm i mars 2024

Anna Grönlund, branschchef Sveriges Bussföretag

Innehåll

Förord	2
Definitioner	4
Vad är turist- och beställningstrafik?	4
Hur ser den svenska bussbranschen ut?	4
Reflektioner från företag i branschen	5
Vilka är de svarande företagen?	7
Förändring av omsättning inom olika segment.....	8
Förändring av volymer på olika geografiska marknader.....	10
Förändring av volymer avseende färdmedel.....	13
Personalbristens påverkan på verksamheten.....	14
Framtidstron hos företagen.....	15
Metodbeskrivning.....	16

Definitioner

Vad är turist- och beställningstrafik?

Bussbranschen brukar delas upp i tre segment, där turist- och beställningstrafik är ett. De två andra är upphandlad kollektivtrafik (främst offentligt finansierad linjetrafik och skoltrafik) samt kommersiell linjetrafik (busstrafik som bedrivs helt på kommersiell grund, främst express- och flygbusstrafik).

Turist- och beställningstrafiken brukar delas upp i två huvudsakliga delar:

- Beställningstrafik, vilket motsvarar rena busstransporter (A till B)
- Researrangörsverksamhet, där bussföretagen utöver busstransporten också verkar som arrangör av paketresor

Researrangörsverksamheten innefattar en bredd, från resor där enskilda resenärer kan boka en plats (också kallat annonserade resor) till resor där bussföretaget ordnar exempelvis boende, aktiviteter eller måltider för en grupp som bokar busstransport.

Beställningstrafiken bedrivs främst inom Sverige och till viss del i Europa, medan researrangörsverksamheten bedrivs både inom Sverige, i Europa och till viss del även till övriga världen.

Det vanligaste vad gäller paketresor är att turistbussen är det huvudsakliga färdmedlet, men det förekommer också resor där flyg eller färjor står för den huvudsakliga delen av transporten.

Hur ser den svenska bussbranschen ut?

Majoriteten av svenska bussföretag har under 50 anställda. Däremot finns det stora antalet anställda i ett 20-tal bussföretag som har över 500 anställda. De största företagen verkar främst inom segmentet upphandlad linjetrafik.

De allra flesta bussföretag verkar inom mer än ett av de tre definierade segmenten.

För mer information om hur den svenska bussbranschens struktur ser ut, hänvisas till Sveriges Bussföretags statistikrapport. ¹

¹ Sveriges Bussföretag: Statistik om bussbranschen, november 2023. <https://www.transportforetagen.se/globalassets/rapporter/buss/rapport-statistik-om-bussbransch23.pdf?ts=8dbef49b1eff000>

Reflektioner från företag i branschen

Vi har låtit två bussföretag som arbetar med turist- och beställningstrafik kommentera de insamlade siffrorna och hur de upplevt senaste året.

Mattias Dahlström, Hedmans Buss:

Full fart mot framtiden! 2023 har verkligen varit ett positivt år när det gäller beställningstrafiken. Bokningarna strömmar in och fler och fler frågar efter arrangemang av resor. Året kommer att bli ett rekord i företagets historia som började redan 1941. Företag och föreningar samt tågtrafiken ser verkligen till så att vi har sysselsättning 24/7. Fortfarande har vi inte möjlighet att tacka ja till alla uppdrag och bakom det ligger två orsaker;

Förarbristen är fortfarande svår inom beställningstrafiken. Vi blir helt enkelt tvungna att tacka nej till uppdrag på grund av bristen på kompetent personal. Här jobbar vi idag med egen utbildning för att kunna försörja företaget i framtiden, och vi försöker också aktivt att medverka i olika arrangemang. Detta gör vi för att framhålla vilket härligt yrke det är att vara beställningschaufför inom bussbranschen.

Ett uppseglade problem som oroar inför framtiden är reservdelsförsörjningen. Vi måste tacka nej till uppdrag eller leja bort till våra kollegor på grund av väldigt långa leveranstider på reservdelar. Det kan vara månader i extrema fall. Det känns som situationen blir mer och mer akut. Vi försöker numera hålla ett eget lager för att inte stillestånden ska bli för långa. Situationen är lika illa även hos våra kollegor, då vi får många förfrågningar gällande reservdelar som ibland behövs akut.

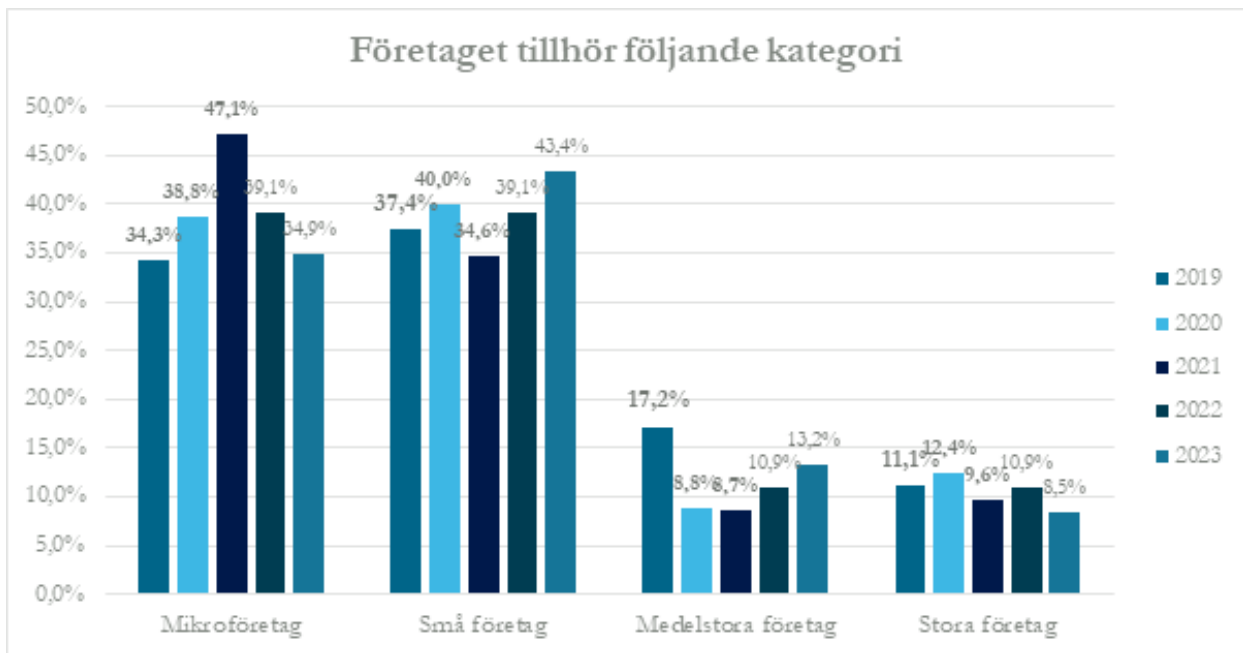
Jennie Högberg, Högbergs Bussresor:

Beställningstrafiken minskade för oss med omkring 5 procent under 2023. Det beror dock till största del på att vi förlorade ett avtal som vi haft i nästan 20 år. I övrigt har beställningstrafiken inte förändrats nämnvärt. Däremot ökade reseverksamheten under 2023 med ca 40 procent. Programmet innehöll fler resor och grupperna blev fler. MEN – kostnadsökningen 2022–2023 gjorde det svårt att faktiskt se ökningen. Vi har inte hunnit med i alla höjningar, vilket har medfört ett sämre resultat än väntat.

Vi svarar oftast på alla offerter. Det har hänt enstaka gånger att vi inte sett poängen med att skicka offerten om det redan är fullt den perioden. Vi vet att det är svårt att leja in under högsäsong. Och det är inte bussar som saknas...

Marknadsutvecklingen för beställningstrafik tror jag kommer öka. Anledningen är enkel, vi kan inte vänta längre. Pandemin och de svårigheter företag, kommuner och regioner dragits med föder ny vilja att få vardagen att fungera igen. Nya beslutsfattare tar nya krafttag, det har skett omorganiseringer och generationsväxlingar. Marknadsutvecklingen för reseverksamheten kommer fortsatt vara försiktig men absolut inte stanna av. Resor med buss kan komma att ersätta de längre resorna ut i världen, det är oroligt därute och mer prisvärt att åka på en bussresa/paketresa. Nya yngre pensionärer sitter inte still, dessutom är man sällskaplig och vill umgås – tiden efter pandemin har stressat på vissa resenärer.

Vilka är de svarande företagen?

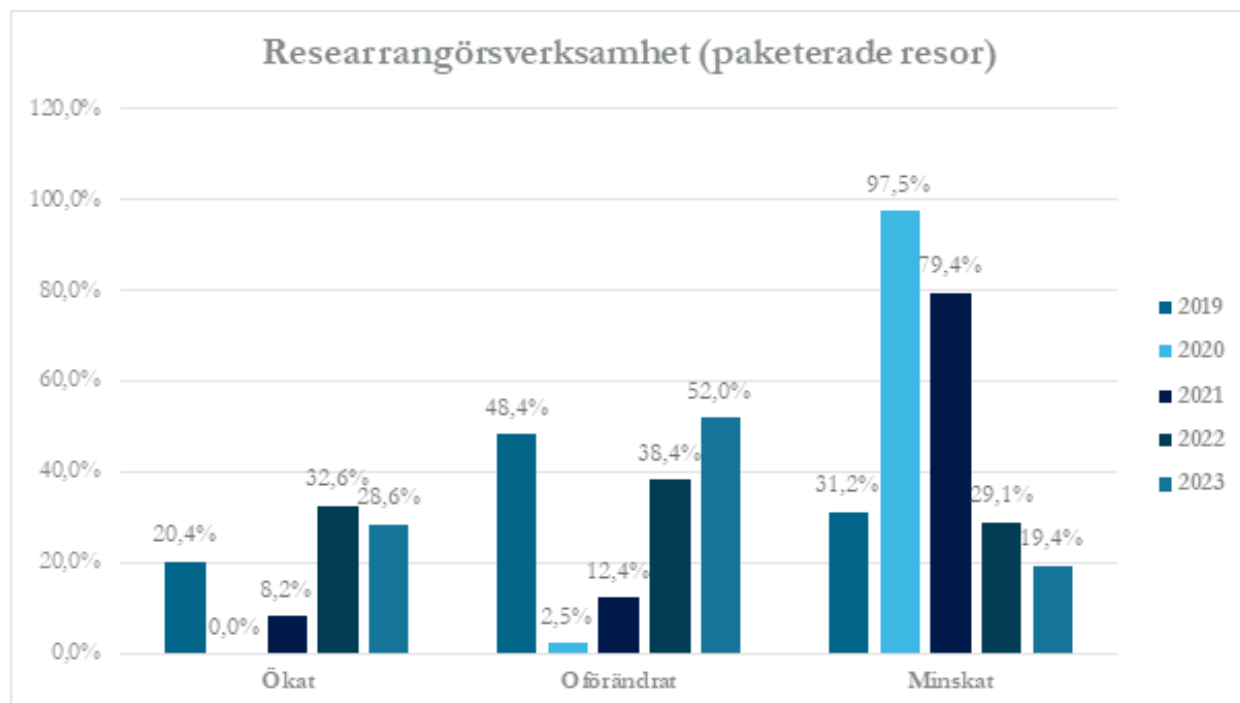
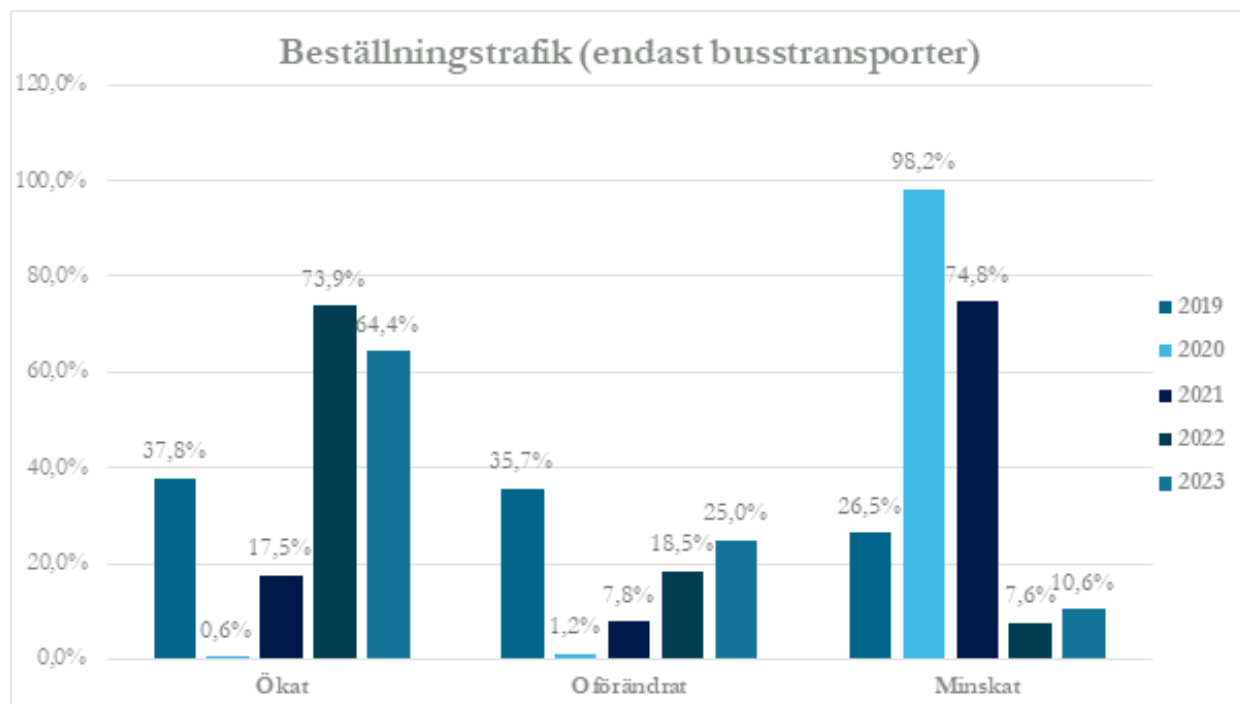

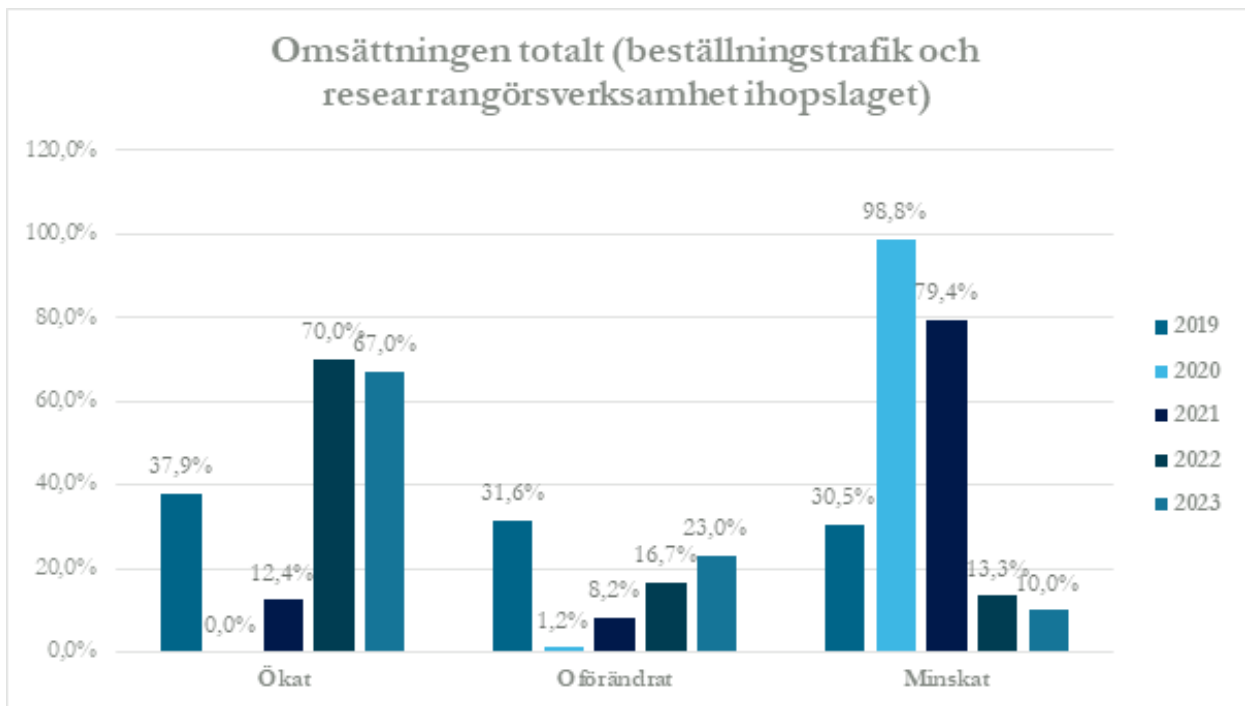
Fördelningen motsvarar bussbranschens struktur i stort, där majoriteten av företagen är mikro- och småföretag. Definitionen av de olika kategorierna finns i metodbeskrivningen.

Totalt antal svarande företag var 106 för 2023, 92 för 2022, 102 för 2021, 170 för 2020 respektive 99 för 2019.

Förändring av omsättning inom olika segment

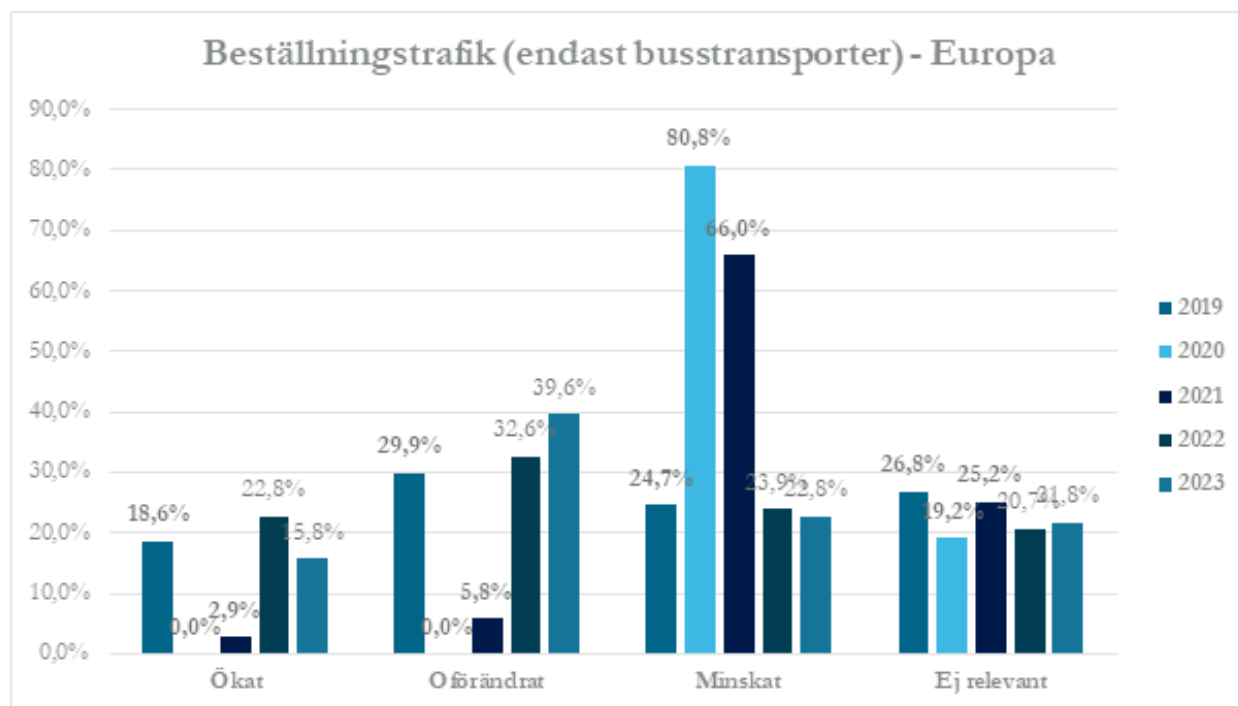
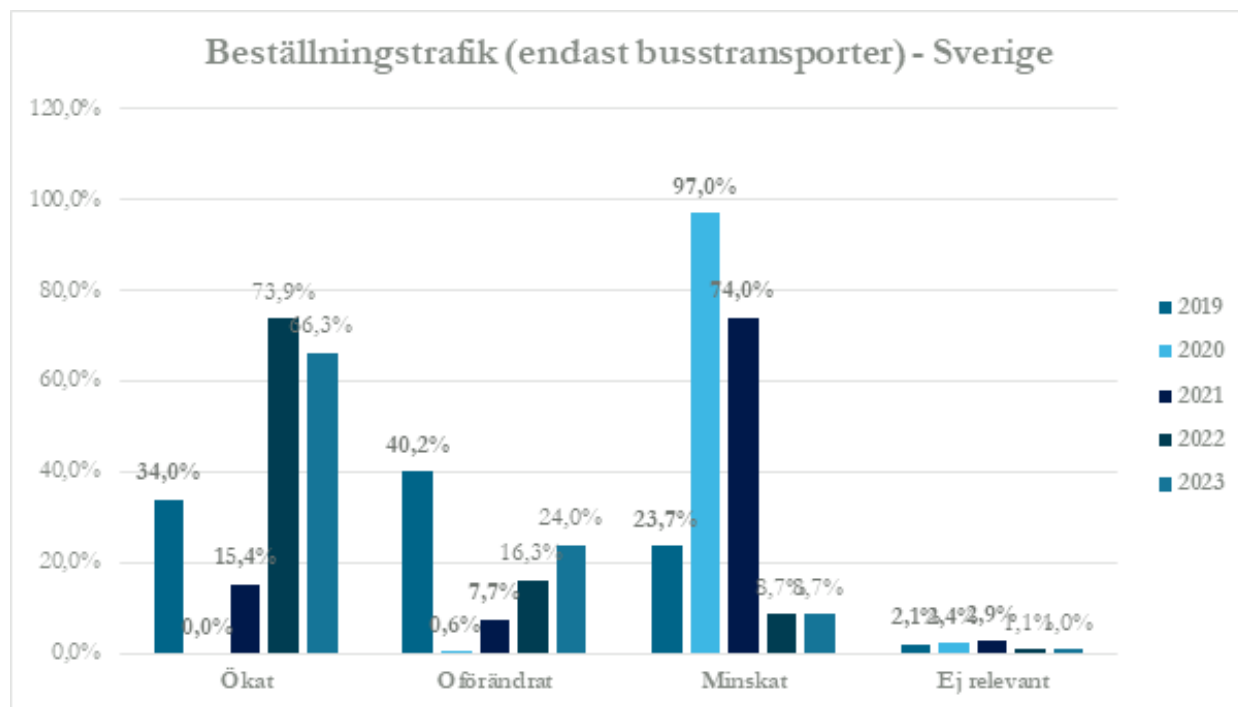

Under 2023 så fortsatte omsättningen att öka inom beställningstrafiken, likt hur den gjorde föregående år. 2023 var det första året efter pandemin där hela årets resor kunde planeras och genomföras utan restriktioner och därmed är det logiskt att ökningen fortsatte.

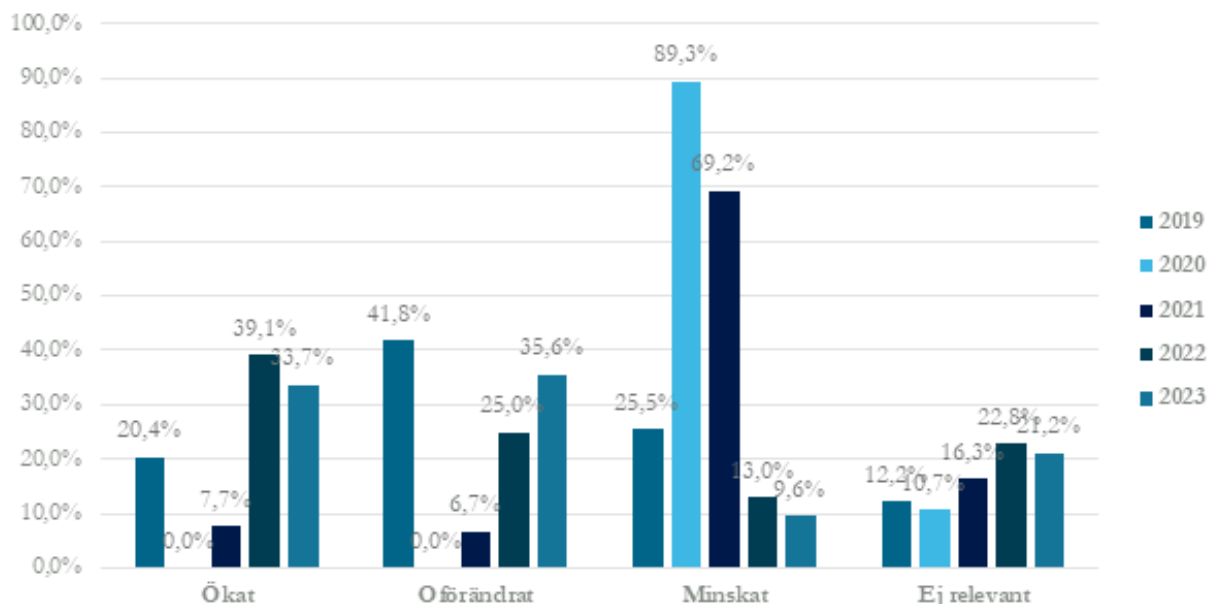
Researrangörsverksamheten har större variationer, där endast en knapp tredjedel av företagen sett en ökning, medan hälften låg kvar på samma nivåer som året före.

I den sammanlagda bilden så har ungefär två av tre företag sett en ökad omsättning. Endast ett av tio företag minskade sin omsättning inom segmentet under året.

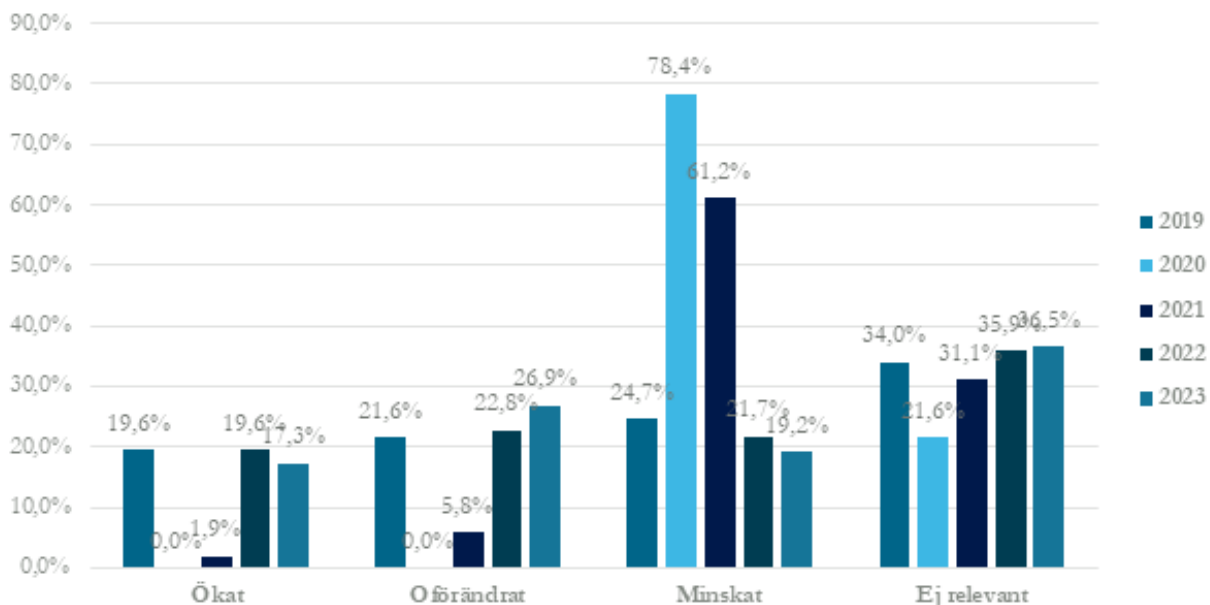
Förändring av volymer på olika geografiska marknader

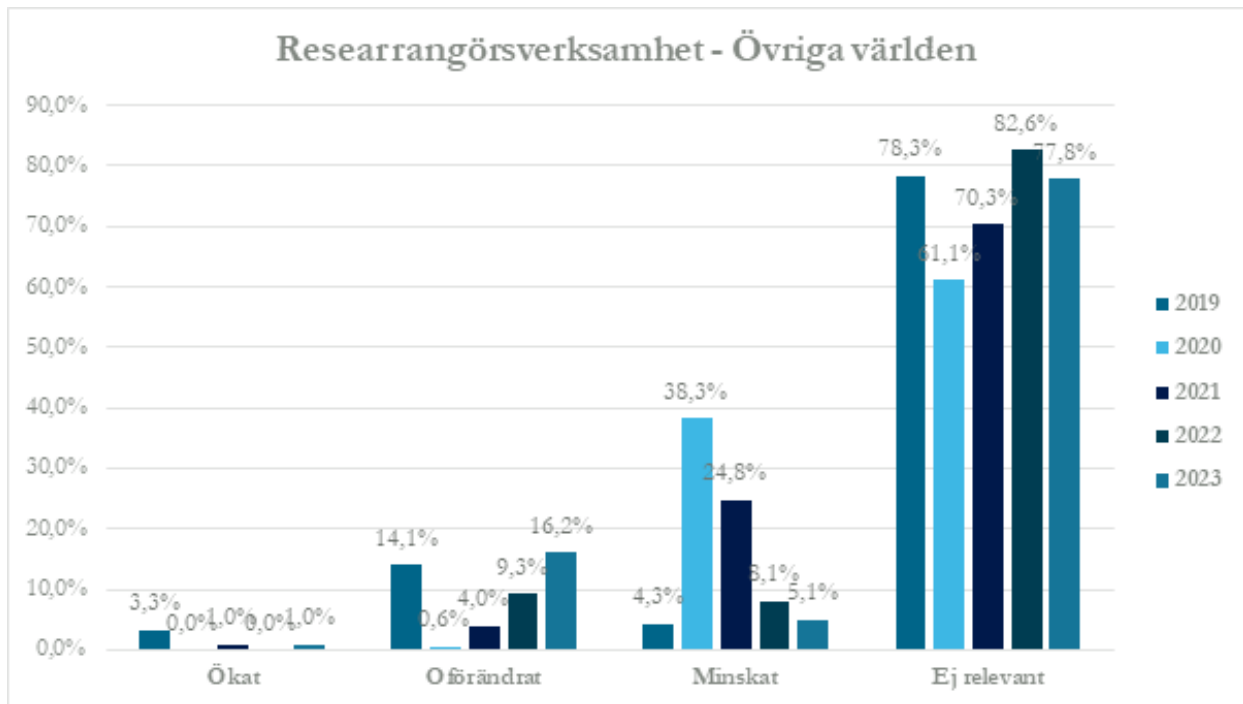

Researrangörsverksamhet - Sverige

Researrangörsverksamhet - Europa

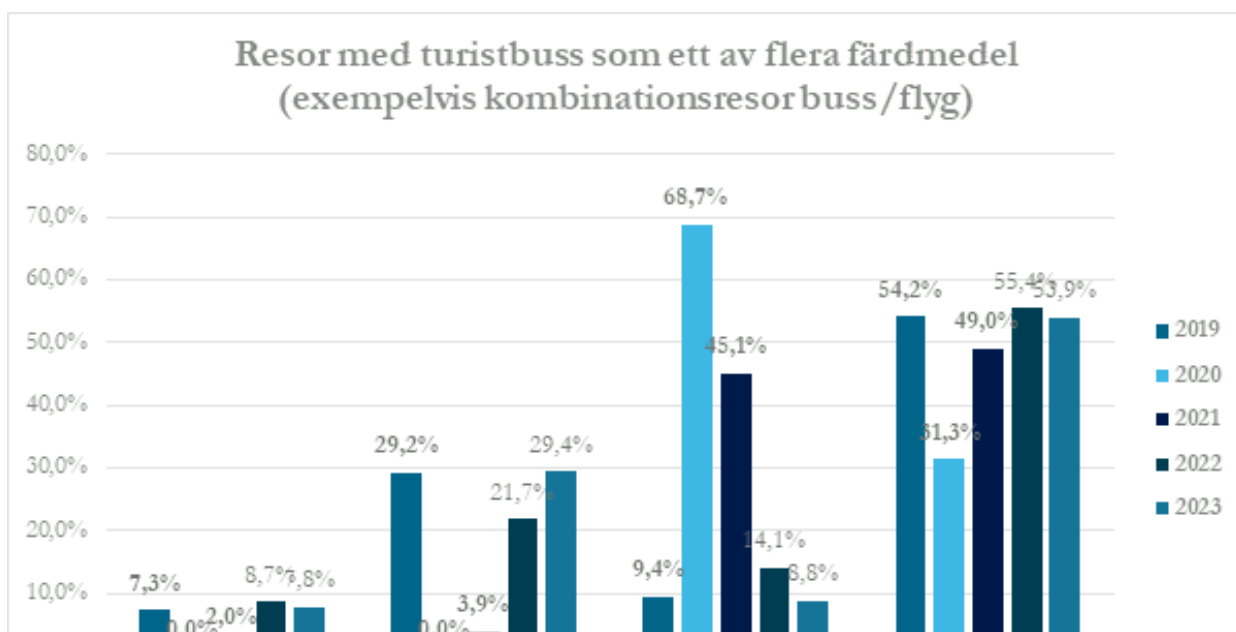
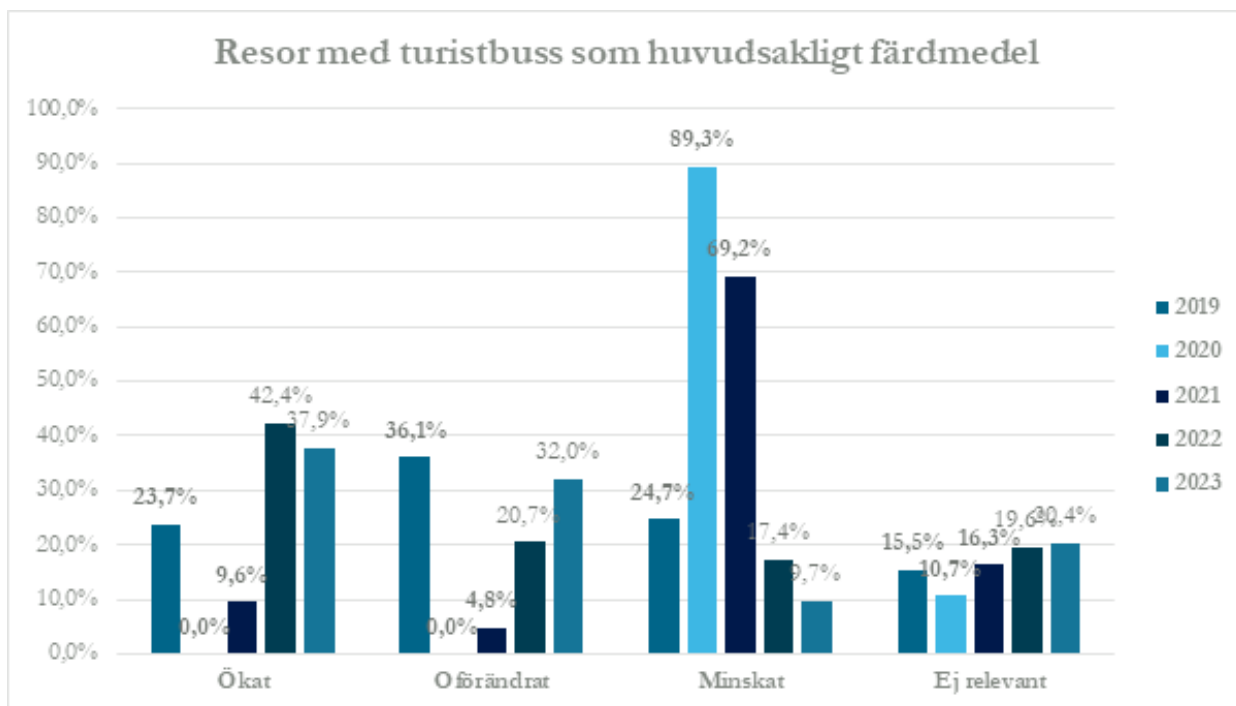

Det är tydligt att beställningstrafiken inom Sverige är den marknad som står för den absolut största delen av den ökning av omsättningen som skett under året. Omsättningen inom beställningstrafik till Europa står mer eller mindre still och till och med minskar för nära ett av fyra företag.

Researrangörsverksamheten inom Sverige är fortsatt den del av marknaden som ökat mest, men andelen företag som anger att den är oförändrad är ungefär lika många. Vad gäller Europa så har den svaga ökningen efter pandemin stannat av och för nära hälften av företagen är omsättningen oförändrad eller minskar. För övriga världen är rörelserna mycket små och med tanke på minskningen av omsättning under pandemiåren så bedöms denna marknad i dagsläget som mycket liten.

Förändring av volymer avseende färdmedel

Resor där turistbuss var huvudsakligt färdmedel hade en fortsatt bättre utveckling under 2023 än kombinationsresorna. Detta kan härledas till att paketresorna till Europa var färre.

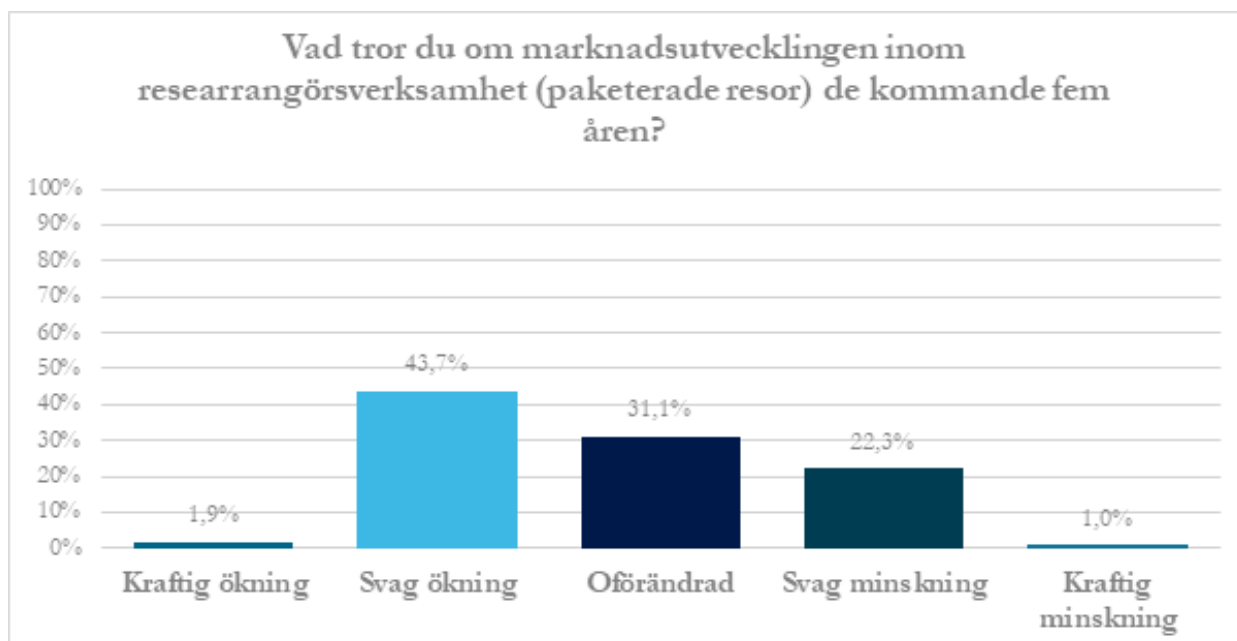
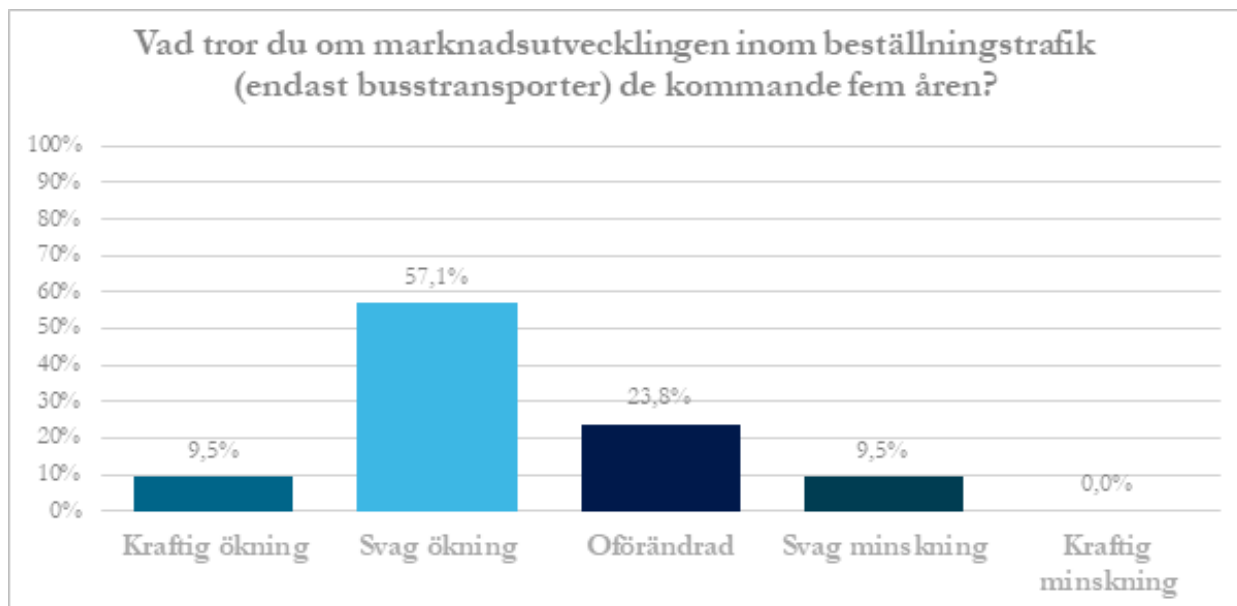
Personalbristens påverkan på verksamheten

Två av tre företag beskriver fortsatt att de i något fall har tackat nej till uppdrag eller avstått från att lämna offert. Siffrorna har under året rör sig åt, i någon mån, rätt håll, men personalbristen är ett fortsatt mycket stort problem för branschen. Situationen har eskalerat efter pandemin då många lämnade yrket och på grund av en hög medelålder i förarkåren – fyra av tio bussförare är idag över 60 år, och det är svårt för unga att etablera sig i yrket eftersom bland annat EU:s körkortsregelverk gör det krångligare att anställa yngre förare.

Turist- och beställningstrafiken har en stor säsongvariation och omfattningen sett över året är ingen sammanhållen period. Detta gör att den delvis är beroende av medarbetare som inte arbetar heltid eller har en annan huvudsaklig sysselsättning. Det som är mest utmanande för företagen i nuvarande situation är uppdrag med kort varsel, exempelvis tåg- eller flygersättning. Denna del av verksamheten hade utmaningar redan före pandemin och med nuvarande situation har företagen svårare att hjälpa till vid samhällsstörningar.

Framtidstron hos företagen

Företagens uppfattningar kring hur de olika delsegmenteten kommer utvecklas de närmsta åren skiljer sig ganska mycket. Två tredjedelar tror på en ökning av beställningstrafiken (om än i svag takt) medan knappt en av tio tror på att den kommer minska. De senaste två årens utveckling har visat att det är beställningstrafiken som stått för den största delen av återhämtningen efter pandemin.

För researrangörsverksamheten så tror nära hälften av företagen att den sakta kommer öka, men samtidigt så tror mer än hälften att omsättningen kommer att vara oförändrad eller minska. Detta ligger i linje med att utvecklingen varit betydligt mer ojämn mellan företagen.

Metodbeskrivning

Insamling av data har skett genom en webbaserad enkät som skickats ut till medlemmar i Sveriges Bussföretag. Enkäten genomfördes anonymt och var öppen för svar mellan 2024-12-19 och 2024-02-02. Frågorna har varit formulerade likadant de andra fyra åren som enkäten genomförts och med samma svarsalternativ. I slutet hade även respondenterna möjlighet att lämna fritextsvar. Totalt inkom 106 unika svar på enkäten (i jämförelse inkom 92 svar 2023, 102 svar 2022, 170 svar 2021 och 99 svar 2020). Tidigare rapporter går att hitta på Sveriges Bussföretags hemsida . I enkäten som avser 2023 års verksamhet så lades en ytterligare fråga till avseende företagets syn på framtiden. En uppföljning på förra årets kartläggning av i hur hög utsträckning företagen tackat nej till uppdrag till följd av personalbrist gjordes också.

Frågorna som ställdes var följande:

Företaget tillhör följande kategori (tänk på om företagen ingår i en koncern ska hela koncernen räknas med)

- Mikroföretag (färre än 10 anställda och maximalt 2 miljoner euro i årsomsättning)
- Små företag (mellan 10–49 anställda och maximalt 10 miljoner euro i årsomsättning)
- Medelstora företag (mellan 50 och 249 anställda och maximalt 50 miljoner euro i årsomsättning)
- Stora företag (över 250 anställda eller över 50 miljoner euro i årsomsättning)

Hur har er omsättning inom segmentet turist- och beställningstrafik förändrats under 2023?

Beställningstrafik (endast busstransporter)

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat

Researrangörsverksamhet (paketerade resor)

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat

Omsättningen totalt (beställningstrafik och researrangörsverksamhet ihopslaget)

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat

Inom vilka geografiska marknader har volymerna förändrats och hur?

Beställningstrafik (endast busstransporter)

Sverige

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat

Europa

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat
- Ej relevant

Researrangörsverksamhet

Sverige

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat
- Ej relevant

Europa

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat
- Ej relevant

Övriga världen

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat
- Ej relevant

Inom researrangörsverksamheten, hur har volymerna förändrats avseende färdmedel?

Resor med turistbuss som huvudsakligt färdmedel

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat
- Ej relevant

Resor med turistbuss som ett av flera färdmedel (exempelvis kombinationsresor buss/flyg)

- Ökat
- Oförändrat
- Minskat
- Ej relevant

Har ni under året tackat nej till eller avstått från att lämna offert på uppdrag inom turist- och beställningstrafik till följd av personalbrist?

- Ja, i hög utsträckning
- Ja, i låg utsträckning
- Nej

Vad tror du om marknadsutvecklingen inom beställningstrafik (endast busstransporter) de kommande fem åren?

- Kraftig ökning
- Svag ökning
- Oförändrad
- Svag minskning
- Kraftig minskning

Vad tror du om marknadsutvecklingen inom researrangörsverksamhet (paketerade resor) de kommande fem åren?

- Kraftig ökning
- Svag ökning
- Oförändrad
- Svag minskning
- Kraftig minskning

Sveriges Bussföretag är bransch- och arbetsgivarorganisationen för bussföretag och bussresearrangörer i landet och har huvuddelen av bussföretagen som medlemmar. Vi är en del av Transportföretagen och Svenskt Näringsliv. Såsom branschpartner finns ett antal av de kommunalt ägda bussbolagen, vilka är medlemmar i annat arbetsgivarförbund men som är med och påverkar branschens utveckling genom branscharbetet i Sveriges Bussföretag.

Till Sveriges Bussföretag finns också runt 50 branschintressenter, huvudsakligen leverantörer och samarbetspartner till förbundet och dess medlemsföretag. Sveriges Bussföretag har också lokal närvaro genom Transportföretagens nio regionala kontor. Medlemmar i Sveriges Bussföretag är också automatiskt medlemmar i Svenskt Näringsliv. Sveriges Bussföretag är medlem i UITP och IRU.

Sveriges Bussföretag
Box 5384
102 49 Stockholm
Besöksadress: Storgatan 19
Telefon: +46 8 762 71 00
bussinfo@transportforetagen.se
sverigesbussforetag.se

